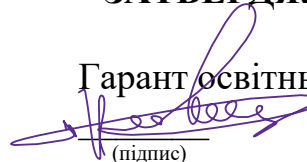

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис) Д. С. Ревенко
(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2023 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка праці

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: початковий (короткий цикл)

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

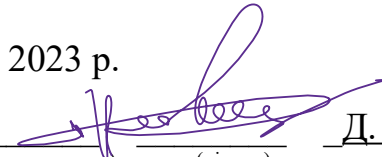
Розробник: Клименко Т. А., ст. викладач
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри д.е.н., доц. Д. С. Ревенко
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Клименко Тетяна Анатоліївна, ст. викладач.
З 2002 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- управління затратами;
- товарознавство;
- дослідження операцій;
- економіко-математичні методи і моделі (оптимізаційні методи та моделі);
- економіка підприємства (КР);
- маркетинг послуг;
- стандартизація і сертифікація продукції та послуг.

Напрями наукових досліджень:
автоматизація сертифікації товарів і послуг.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Обсяг дисципліни: 5 кредитів ЄКТС (150 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 102 години.

Форми здобуття освіти – денна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – Економічна теорія, Політекономія, Мікроекономіка, Вступ до фаху.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Економіка підприємства, Виробнича практика.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання знань з теорії та практики економіки праці на підприємстві.

Завдання: вивчення методики аналізу внутрішнього ринку праці, планування і аналізу системи трудових показників на підприємстві; набуття навичок розв'язування практичних завдань з економіки праці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

Загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним.

Фахові:

- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування економічних систем на мікро-, мезо-, макро- рівнях;
- здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;
- здатність пояснювати типові економічні процеси і явища на основі теоретичних концепцій, аналізувати отримані результати;
- здатність аналізувати явища та процеси у сфері економічних та соціально-трудових відносин;
- здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання;
- здатність аналізувати проблеми і явища в професійній сфері з врахуванням можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання:

- розуміти базові принципи економічної науки, особливості функціонування економіки;
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;
- пояснювати типові соціально-економічні явища;
- проводити аналіз функціонування суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань;
- ідентифікувати джерела та розуміти основні принципи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;
- вміти використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни. Об'єкти вивчення дисципліни “Економіка праці. Організація, функціонування та результати трудової діяльності” Предмет вивчення дисципліни. Завдання дисципліни.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 2. Персонал підприємства. Персонал підприємства, його склад і структура. Планування потреби в персоналі.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 3. Поділ і кооперація праці. Основні види поділу та кооперації праці на підприємстві. Економічні, психофізіологічні та соціальні критерії поділу праці. Принципи професійно-кваліфікаційного розподілу праці. Поняття “професія”, “спеціальність”, “кваліфікація”. Основні напрямки удосконалення діючої системи розподілу та кооперації праці.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 4. Організація праці. Поняття та основні напрямки організації праці. Трудовий процес та його раціоналізація. Умови праці та фактори їх формування.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 5. Трудовий процес і робочий час. Трудові процеси: суть, види, принципи організації Структура виробничої операції Класифікація та характеристика трудових рухів. Поняття та види робочого часу. Режим робочого часу та порядок його встановлення. Поняття обліку робочого часу та його види. Поняття і види часу відпочинку.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 6. Нормування праці. Поняття та основні напрямки організації праці. Поняття нормування праці. Види норм витрат праці та їх класифікація Об'єкти нормування праці. Методи нормування та етапи розроблення норм часу.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

*Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.
Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали,
інструменти): відсутні.*

Підготовка до модульного контролю.

Модульний контроль 1

Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

Обсяг аудиторного навантаження: 2 години.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали,
інструменти): відсутні.*

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 1,5 години.

Змістовний модуль 2

Тема 7. Продуктивність та ефективність праці. Ефективність та методи вимірювання продуктивності праці. Фактори, які впливають на продуктивність праці. Продуктивність та рівень оплати.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали,
інструменти): відсутні.*

Тема 8. Оплата праці на підприємстві. Заробітна платня в економічній системі. Тарифна система. Форми і системи заробітної плати.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали,
інструменти): відсутні.*

Тема 9 Аналіз і планування чисельності і структури кадрів. Методика планування праці. Система трудових показників і взаємозв'язок їх елементів.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали,
інструменти): відсутні.*

Тема 10. Аналіз і планування продуктивності праці. Планування росту продуктивності праці. Методи планування продуктивності праці. Фактори підвищення продуктивності праці.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.

*Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали,
інструменти): відсутні.*

Тема 11. Аналіз і планування заробітної платні. Склад та характеристика фонду оплати праці персоналу. Структура фонду оплати праці. Вихідні дані для визначення розміру планового фонду заробітної плати. Схема формування фонду заробітної плати робітників. Методи планування фонду заробітної плати.

*Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
 Обсяг аудиторного навантаження: 4 години. Самостійна робота – 9 годин.
 Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Підготовка до модульного контролю.

Модульний контроль 2

Форма занять: *написання модульної роботи в аудиторії* (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

Обсяг аудиторного навантаження: *2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): *відсутні.*

Обсяг самостійної роботи здобувачів – *1,5 години.*

5. Контрольна робота

Контрольна робота не передбачена навчальним планом.

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	3...5	4	12...20
Модульний контроль	10...20	1	10...20
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	3...5	4	12...20
Модульний контроль	10...20	1	10...20
Виконання і захист РР	16...20	1	16...20
Усього за семестр			60...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів. Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань і одного практичного завдання, максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання 30 балів, за практичне – 40 балів, що складає в сумі 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати й захистити всі практичні завдання, розрахункову роботу та здати тестування.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі практичні завдання, виконати розрахункову роботу та здати тестування. Продемонструвати в цілому високий рівень теоретичної підготовки згідно навчального плану, вміння застосовувати отримані знання в процесі аналізу, використовувати відомі формули для вирішення задач,

Відмінно (90-100). Виконати й захистити всі практичні завдання, РР, здати модулі з максимальною кількістю балів. Досконально знати всі теми та вміння застосувати теоретичний матеріал щодо вирішення практичної ситуації шляхом практичного застосування теоретичних знань і умінь, застосовувати знання з окремих питань до конкретної соціально-економічної ситуації в трудовій сфері.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=3936>.

2. Електронний каталог науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського "ХАІ". - Режим доступу:
<https://library.khai.edu/catalog>

3. Сайт Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua

4. сайт Міністерства економіки України: www.me.gov.ua

Рекомендована література

Базова

Методичне забезпечення

1. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посібник. / А.М. Березюк, С.М. Мельников, О.С. Попов. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського „ХАІ”, 2011. – 106 с.

2. Основи економічної теорії праці / А.М. Березюк, Я.В. Сафронов. – Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського ХАІ”, 2008.

3. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Економіка праці та соціально-трудова відносини" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; уклад. І. О. Давидова. - Харків, 2019. – 68 с . - http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/605_Ekonomika_Praci_Socialno.pdf.

Рекомендована література

Базова

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник / О.А. Грішнова. - К.: "Знання", 2009. – 390 с.

2. Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посіб. / В.М. Гриньова, Шульга Г.Ю. - К.: "Знання", 2010. - 310 с.

3. Економіка праці і соціально-трудова відносини: навчальний посібник / Л.Д. Гармідер, С.О. Філатова. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. – 640 с.

4. Калина А.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини : навч. посібник. – Київ: Персонал, 2014. – 498 с.

5. Колот А.М. Економіка праці і соціально-трудова відносини: Підручник / А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. - К : КНЕУ, 2009. -711с.

Допоміжна

1. Абрамов В.М., Данюк В.М., Groшенко А.М., Колот А.М., Чернов В.І. Нормування праці. – К., 1995.
2. Давидова І.О. Зайнятість і реалізація інтелектуального капіталу в умовах інноваційних перетворень : монографія / І.О. Давидова – Х.: ХДУХТ, 2013. – 327 с.
3. Давидова І.О. Прояв модальностей у сфері зайнятості та соціально-трудоxих відносин // Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічна. – 2015. – №2. Т.1. – С.58-61.
4. Давидова І.О. Взаємодія ринку праці та ринку освітніх послуг в процесі працевлаштування // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. - №5. – С.21-23.
5. Давидова І.О. Інноваційна зайнятість в аспекті її сутнісних характеристик // Ефективна економіка. – 2015. - №5. - Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua.
6. Давидова І.О. Теоретичний аналіз кваліфікованої праці в системі зайнятості України // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: global-national.in.ua.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про зайнятість населення» № 5067-17 від 05.07.12 р.
2. Закон України «Про оплату праці» № 108/95-вр від 24.03.1995 р.
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне страхування на випадок безробіття» № 1533-14 від 23.09. 1999 р.
4. Закон України «Про колективні договори і угоди» № 3356-12 від 01.07.1993 р.
5. Конвенція МОП № 131 «Про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються» від 3 червня 1970 р.
6. Конвенція МОП № 142 «Про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів» від 23 червня 1975 р.
7. Конвенція МОП № 168 «Про сприяння зайнятості і захист від безробіття» від 21 червня 1988 р.
8. Конвенція МОП №150 «Про регулювання питань праці: роль, функції й організацію» від 7 червня 1978 р.
9. Конвенція МОП № 160 «Про статистику праці» від 25 червня 1985 р.